WYNIA'S WEEK

Brussel geeft miljoenen aan Nederlandse media voor EU-vriendelijk en 'juist' nieuws

Door Calvin Schukkink - 14 december 2024
Geplaatst in Europese Unie - Media - Subsidies

Dat de Europese Unie op sommige terreinen zeer machtig is geworden, is geen nieuws. Maar al langere tijd bemoeit Brussel zich ook met wat er zich in de Nederlandse media afspeelt. Het nieuws moet namelijk EU-vriendelijk zijn en 'onafhankelijk'. Ook moet het internet vrij zijn van 'misinformatie' en 'complottheorieën'. Vanuit verschillende projecten en programma's geeft de Europese Commissie miljoenen euro's aan Nederlandse mediabedrijven om ons van het 'juiste' nieuws te voorzien.

Podcast 'Betrouwbare Bronnen'

Een bijzonder voorbeeld dat enkele jaren geleden zorgde voor ophef op sociale media – nota bene door een artikel in de Britse pers – is de politieke podcast 'Betrouwbare Bronnen' van opiniemaker Pieter Gerrit (PG) Kroeger en journalist Jaap Jansen, die voor een specifieke aflevering maar liefst 25.000 euro subsidie ontving van de Europese Commissie. In die aflevering uit 2020 hadden Kroeger en Jansen de directeur-generaal van de EU-begroting, Gert Jan Koopman, te gast die er sterk voor pleitte dat de regering maar moest stoppen met zich verzetten tegen een hogere afdracht aan de EU. Met andere woorden: de Europese Commissie sponsorde een Betrouwbare Bronnen-podcast om een EU-directeur-generaal reclame te laten maken voor méér EU-afdracht.

Dat is waarschijnlijk niet het enige bedrag dat deze podcast van de Europese Commissie gekregen heeft om pro-EU nieuws te maken. Zo had Betrouwbare Bronnen ook een aflevering met Europa-correspondent en NRC-columniste Caroline de Gruyter. En ook hierbij staat aangegeven: 'Deze aflevering is mede mogelijk gemaakt door de Europese Commissie'.

Brussel geeft miljoenen aan Nederlandse media voor EU-vriendelijk en 'juist' nieuws

In ieder geval blijkt uit het *Financial Transparency Register* van de Europese Commissie dat maar liefst drie keer een bedrag van 25.000 euro is overgemaakt naar het bedrijf dat achter deze podcast zit: Dag en Nacht Media BV. En hoewel de Europese Commissie wel vaker media financiert, wordt zo'n subsidie onder een bepaald programma (bijvoorbeeld *Creative Europe*, waarover later meer), en dus onder zekere voorwaarden verstrekt.

Maar in het geval van Dag en Nacht Media valt de subsidiëring onder de 'Actions financed under the prerogatives of the Commission and specific competences conferred to the Commission.' Wat deze specifieke competentie van de Commissie dan mag zijn, is niet geheel duidelijk.

Geheel ongewoon lijkt de Brusselse subsidiëring van Nederlandse podcasts niet. Zo kwam ook in 2020 naar boven dat de BNR-podcast van Arend-Jan Boekestijn en Rob de Wijk geld kreeg van de Europese Unie, zo bevestigde destijds hoofdredactrice Mireille van Ark op Twitter.

Veel steun voor het ANP

Ook het Algemeen Nederlands Persbureau (ANP) krijgt de laatste jaren veel financiële steun van de Europese Commissie. Sinds 2020 heeft het ANP 205.530 euro aan financiering gekregen vanuit Brussel. 105.530 euro hiervan komt van het '*Connecting Europe Facility*'-programma, uit het potje van de *European Health and Digital Executive Agency*. Dit geld krijgt het ANP in het kader van het zogeheten EDMO-project, waarover zometeen meer.

De overige 100.000 euro is afkomstig van het Brusselse departement van *Communications Networks, Content and Technology*. De ene helft daarvan (50.000 euro) valt onder het project 'Multimedia Actions', en de andere helft onder het project 'European Data News Hub' van de Europese Commissie.

Multimedia Actions

Het ANP maakt al enige tijd onderdeel uit van het European Data News Hub (EDNH)-project. Dit project valt op zijn beurt weer onder het grote Multimedia Actions-programma van de Europese Commissie. Dat programma heeft tot doel om 'nieuwsberichten over EU-zaken te versterken vanuit Europese perspectieven', zo laat de websitepagina van de Commissie weten. 'The Multimedia Actions correspond to a yearly budget that the EU distributes among media to make sure that citizens have access to independent information about European topics.'

En om de Europese burger te voorzien van 'onafhankelijke informatie', wordt middels een samenwerking van zes Europese persbureaus (waaronder het Nederlandse ANP en de grote persbureaus uit Duitsland, Frankrijk, Italië, Roemenië en Zweden) nieuws over Europese zaken geschreven en verspreid.

De Europese Unie hecht er kennelijk veel waarde aan dat er volledig onafhankelijk en betrouwbaar nieuws wordt verspreid. In dat kader heeft de *European Cultural Foundation* (ECF) – waarvan prinses Laurentien voorzitter is – een Europees media platform opgericht: *Display Europe*. Op de website van

Brussel geeft miljoenen aan Nederlandse media voor EU-vriendelijk en 'juist' nieuws

de ECF wordt het volgende over dit platform gezegd: 'Display represents independent media that give voice to discriminated and oppressed minorities and stand up for fundamental rights and civil liberties. Media who make an indispensable contribution to democracy.'

Van de zestien consortiumpartners die dit platform beheren, zijn er vier uit ons land: *PublicSpaces, Human,* de *VPRO* en *Beeld & Geluid*. Voor de uitvoering van dit *Display Europe*-project ging 51.413 euro naar de omroep *Human* (voorheen de Humanistische Omroep Stichting), 26.049 euro naar stichting *PublicSpaces* en 589.679 euro naar de ECF zelf, die haar hoofdkantoor in Amsterdam heeft.

EDMO: Bestrijden van 'misinformatie op het internet'

Naast het feit dat de Europese Commissie veel geld geeft aan mediabedrijven om 'onafhankelijk' en 'betrouwbaar' Europees-georiënteerd nieuws te schrijven en publiceren, wordt door Brussel tegenwoordig vooral ingezet op het tegengaan van 'misinformatie' en 'desinformatie' op het internet. Zo stopt de Commissie veel geld in het eerder genoemde *European Digital Media Observatory*, ook wel EDMO genoemd. Dit EDMO-netwerk heeft verschillende *hubs* (in totaal 14) in heel Europa: 'Independent from any national or EU public authority, the EDMO hubs engage in detecting and exposing online disinformation, organizing media literacy activities, and analysing digital media ecosystems and their vulnerabilities across 28 countries in the EU and the EEA.'

Een van deze 'hubs' zit in Nederland en Vlaanderen. Ze draagt de naam *BENEDMO* en is een samenwerking van Nederlandse en Vlaamse 'factcheckers, mediaprofessionals, wetenschappers en andere experts', en 'heeft als doel de verspreiding van desinformatie in Vlaanderen en Nederland te voorkomen en tegen te gaan', zo staat op haar website.

Honderdduizenden naar mediaspeurneuzen

BENEDMO bevat een lijst van consortiumpartners en associate partners. De Nederlandse consortiumpartners zijn Bellingcat, Beeld & Geluid, Universiteit Leiden, Universiteit Amsterdam en ANP. De associate partners zijn Pointer (KRO-NCRV) en Netwerk Mediawijsheid. Om 'mis- en desinformatie' op het internet op te sporen is natuurlijk geld nodig. Ook daarin voorziet de Europese Commissie.

Dit BENEDMO-project ging van start op 1 oktober 2021 en eindigde op 31 maart 2024. Hiervoor kreeg het Nederlands persbureau ANP maar liefst 105.530 euro. De *factchecker* stichting Bellingcat ontving 175.908 euro. Beeld & Geluid kreeg 295.491 euro, en de Universiteiten van Leiden en Amsterdam kregen ieder 280.872 euro vanuit Brussel. Bij elkaar opgeteld kregen deze instellingen bijna 1,2 miljoen euro om zogenaamde 'desinformatie' en 'complottheorieën' op het internet op te sporen.

En om eens een voorbeeld te noemen van dat 'opsporen' van desinformatie: Pointer deed enkele maanden geleden een onderzoek naar 'medische desinformatie en complottheorieën' in Nederlandse podcasts. Om deze desinformatie en complottheorieën op te sporen, gooide het team van Pointer een soort AI-programma over alle podcasts om deze om te zetten in tekst. Het programma was echter zo

gebrekkig dat volledig onschuldige gesprekken compleet uit hun verband werden getrokken, verkeerd vertaald en aangemerkt als 'complottheorie' of 'medische misinformatie'.

Ook werden juist de gesprekken waar complottheorieën in het algemeen kritisch besproken werden, en die dus het woordje 'complottheorie' bevatten, door het AI-programma dat Pointer gebruikte aangemerkt als zijnde zelf een complottheorie. Zo werd onder meer de videosite De Nieuwe Wereld van Ad Verbrugge ervan beschuldigd medische misinformatie te hebben verspreid, alleen omdat in een specifieke aflevering de werkzaamheid van ivermectine ter sprake kwam.

De EU meent de waarheid in pacht te hebben

Het is wel een bevreemdende gedachte dat de Europese Unie (door geld dat de Commissie uitgeeft) haar tentakels heeft uitgespreid over de grote media-instellingen van Europa, en dat deze organisaties desondanks menen volledig onafhankelijk te zijn van enige inmenging. Niet alleen stopt Brussel via de Commissie, en dus met belastinggeld, geld in het voorzien van bepaald nieuws dat de Nederlander binnenkrijgt. Ook financiert ze 'factcheck'-clubs om achter alternatieve media aan te gaan. Kennelijk weet de Europese Unie wie de waarheid in pacht heeft, en wie het verdient om offline gehaald te worden. En wij betalen daar aan mee.

Calvin Schukkink *is masterstudent staats- en bestuursrecht aan de universiteit Utrecht. Hij komt uit Enschede en verdiept zich in politiek en filosofie.*

Wynia's Week *verschijnt drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee,* ***ook in het nieuwe jaar 2025****? Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*